

בדברי אדר

פרשת דברים תשפ"ה

שבת חזון

שנה ל"ב גליון א' אבות פ"ג

הדח"נ מוצש"ק ר"ת

י-ם 7.00 8.15 8.52

ב"ב 7.15 8.17 8.50

1459

יו"ל ע"י מכון "דובב מישרים"

ת.ד. 5262 ירושלים

אמרות טהורות

מספח"ק על פרשת השבוע

נא לשמור על קדושת הגליון

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל וגו', ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש באחד לחודש, דיבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה'. פירש רש"י ויהי בארבעים שנה, מלמד שלא הוכיחן אלא סמוך למיתה, ממי למד מיעקב וכו'. וזה תימה, היאך לא יוכיח אדם את חבריו ובניו אם רואה בהן שאינן נוהגין כשורה עד סמוך למותו, ובניו ובניו יוסיף עון על עוונותיו, ומה אני מקיים הוכח תוכיח אפי' מאה פעמים, ועוד היאך כתב רש"י הטעם שלא יאמר מוכיחו וחזור ומוכיחו, הא צריך לחזור להוכיח אפי' מאה פעמים. אך לפי פשוטו נראה דה"פ, דודאי משה רבינו ע"ה הוכיחן על פניהם כמה פעמים כל עוד שימרוהו במדבר כו', דהיאך יראה את הממרה לעיניו ויחריש ויעלים עיניו, אלא ודאי הוכיחן בכל פעם, רק לא ראי זה כראי זה, שאז הוכיחן ברמז ולא פירש הדבר בהדיא. לזה דאמר דרך כלל, אלה הדברים ממש כהויתן [דיבר אליהם, ור"ל שדיבר בקיצור וכמו שכתוב כאן בפסוק], שלא תימא משה רבינו ע"ה פירש באריכות, רק הכתוב מקצר לנו, וסומך על יודעינו הדברים ככתוב לעיל בפסוקים הקודמים, לז"א אלה הדברים אשר דיבר משה לא פחות ולא יותר, וכפירש"י בפרשת יתרו. במדבר כו'. ר"ל בכל אותן המקומות הוכיחן באלה הדברים, והזכיר להם חטאתם הקודם ברמז. אך ויהי בארבעים שנה סמוך למיתתו, אז דיבר אל כל ישראל תוכחה בפירוש. (דרושים נחמדים למחר"ס שף)

ויהי בארבעים שנה וגו' דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' אותו אליהם וגו' באר את התורה וגו'. קשה מהו הכוונה בהמלות ככל אשר צוה ה' אותו אליהם, ואם הכוונה על התורה שנצטוו משה מפי הגבורה, הלא זה כתוב אחר כך להדיא הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר, ולמה כפל את הדבר. ונראה דהנה ידוע שהתורה היתה כתובה במרום עוד קודם בריאת העולם. ופרכינן במסכת ע"ז (ה'ה) דאם אדם הראשון לא היה חוטא ולא היתה נגזרת מיתה א"כ היאך נאמרה כבר בתורה פרשת נחלות ויבמה. ומשנינן דפרשיות אלו על תנאי נאמרו שאם יחטאו אז יהיו מצוים במצוות אלו. והנה בהתוכחות שהוכיח משה לישראל למעלה ברמז באומרו במדבר בערבה מול סוף וגו', היו ישראל יכולין להצטק שמקומות אלה כבר היו מקודם מקומות המוכנים לפרועניות כאמרם ז"ל, וא"כ מה אשמו שנכשלו שמה בחטאים. אך האמת הוא שהכל תלוי בבחירה, ואם האדם מיישר דרכיו או לא יועילו מקומות הרעים להשפיע עליו לרעה, אדרבה הכל יתהפך אצלו לעזרו בעבודת בוראו, וגם מקומות הפרועניות הן כאלו על תנאי, שאם יטו את דרכיהם לחטא, אז יכשלו שמה בחטאים, אבל אם ינטו לטובה, אז לא תאונה להם כל רעה. ולזה אחר שהוכיחן משה במדבר בערבה וגו' שנכשלו בחטאים במקומות אלה, אמר הכתוב שדיבר להם משה ככל אשר צוה ה' אותו אליהם, שהסביר להם דכשם שהמצוות שנצטוו יש מהם שלא אלא על תנאי אם יחטאו ח"ו, והבחינה היתה בידם אם תהא להם מצוה זו אם לאו, כמו כן מקומות אלה בידם היה הדבר אם יכשלו שם אם לא, ולא יתנצלו שהמקום גרם להם, כי הם האשמים בדבר, ונמצא שהתוכחות דומין ככל אשר צוה השי"ת למשה במצותיו. (דברי חיים)

ראה נתתי לפניכם את הארץ באו ורשו את הארץ (נ'א). תחילה אמר "ראה נתתי לפניכם את הארץ", היינו – מתנה, ואחר כך "באו ורשו את הארץ" היינו ירושה. והלא "מתנה" ו"ירוש" שונות זו מזו ואין דין זו כדן זו. אלא האמת היא שיעקר תנינת הארץ לכלל ישראל, היתה מחמת ההבטחה שניתנה לאבות, כדברי התורה: "לא בצדקתך וכו' ולמען הקים את הברית אשר נשבע ה' לאבותיך" (דברים טו, ה). הרי שכל זכותם של כלל ישראל בארץ ישראל, היא בגור "ירוש"ה. אלא שלא הוכחש לאבות איזה דור יזכה בירושת הארץ, ורק מפני שדור המדבר היה דור דעה, לכן היתה ה"נתנה" דווקא להם.

אלה הדברים וגו' (א א). איתא בפסיקתא (הובא בילקוט ראובני): "אלה הדברים אשר דבר משה וגו', טוב לשמוע גערת חכם מאיש שומע שיר כסילים" (קהלת ז, ה) וכו', ומה היתה התוכחה שהוכיח משה לישראל: אלה הדברים". והוא תמוה. וי"ל, דהנה כתיב (הושע יד א): "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", וגו', רצ"ל, כשאדם רוצה לחזור בתשובה ובא לפשפש במעשיו, אזי העצה היא שישב תחילה על דבוריו היתרים, כי "ברוב דברים לא יחדל פשע" (משלי י יט), וכענין שמצינו (ב"ב קסד) בעון לשון הרע – שאין אדם ניצול בכל יום מאבק לשון הרע. והנה, שורש עון זה נגזר על ידי חטא עץ הדעת, בו הסית הנחש את חוה והטיל בה זיהומא (שבת קמט), ובו דיבר לשון הרע עליו יתברך (בר"ר יט, ד), ולכן אין אדם ניצול מעון זה כל זמן שלא תוקנה זוהמת הנחש, כי שורש כל הנשמות היו באדם הראשון כשחטא בעץ הדעת. וכשאדם שב בתשובה על הדיבורים היתרים הוא פותח בזה שער התשובה ובינה (ע"י פמלה ט), ומבין יותר כל חסרונותיו. וזהו: "קחו עמכם דברים – ושובו אל ה'". והנה, במעמד הר סיני ניתקן לגמרי חטא אדה"ר ופסקה זוהמתו (שבת שס), ואח"כ כנגד – חזר פגמו (ע"י ע"ה ג). ועל כך באו דברי המדרש הנ"ל: "ומה היתה התוכחה שהוכיח משה לישראל, אלה הדברים", כי ידוע ש"אלה" רמזו על חטא העגל, [כדאיתא בגמרא (ברכות לב): "גם אלה תשכחנה (ישעי מט, טו) זה מעשה העגל"] "הדברים", היינו, שעל ידו באים לידי דברים היתרים, שהרי על ידו חזרו לזוהמת חטא עץ הדעת, ששורשה היה בחטא לשון הרע, כאמור. (הרבי מלובלין זי"ע)

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל. אומרו "אל כל ישראל", ולא 'אל בני ישראל', דהנה המוכיח, כשמוכיח את חבריו, מחוייב להוכיחו באופן שלא יעורר קטרוג על הנוכח בהזכירו עוונותיו, והנה הוא מחוייב להוכיחו בשביל שאל הנוכח יהיה במובן דברי קנטורין על אשר לא טוב עשה, ובכדי שלא יתעורר קטרוג, יהיו דבריו בהשכל, שיהיה במובן מדבריו ללמד עליו זכות לפניו יתברך. וכן שמעתי מצדיקי הדור וחכמי האמת. ושמעתי שהרב הק' המגיד המפורסם מוה"ר מנחם מנחם ז"צ, כשהיה דורש והיה מוכיח את העם, היה הופך פניו ואמר: רבותו של עולם, הנה עמך הם, שלמים הם וראויים הם, והנה הם חפצים מאד לעשות רצונך, ומה שאני מקנטר אותם הוא בעבור כבוד שמך, שיתאמצו מאד במצותיך, וכיצא בדברים. והנה בזה יובן: "אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל", היינו כפשוטו לישראל, לאמר להם שחטאו, רק רמז להם המקומות שחטאו, וממילא יבינו. ובכדי שלא יתעורר קטרוג, כוונתו היתה ג"כ אל 'כל' ישראל, למי שהוא כללותן ותשוקתן (מלשון כלתה נפשם) של ישראל, היינו השי"ת. (אגרא דכלה)

אלה הדברים אשר משה אל כל ישראל בעבר הורדן במדבר בערבה מול סוף בין פאון ובין תפל ואין וחצרת ודי זהב. ספר זה נקרא משנה תורה, יבאר בו משה רבינו, לדור הנכנס לארץ, רוב מצות התורה הצריכות לישראל. ולא יזכיר בו דבר מתורת הכהנים, ולא כמעשה הקרבנות, ולא בטוהר הכהנים וכמעשיהם, שכבר ביאר אותם להם, והכהנים ורזייהם הם ולא יצטרכו לאזהרה נוספת, אבל בישראל יחזיר המצות הנוהגות בהם, להזהירם פעם נוספת (רמב"ן) ולפי דברי המדרש (במדבר רבה ג, א) כי שבת לוי לא מתו במדבר, כי לא נענשו בעונש המרגלים, כי לא היו בחטא המרגלים, כמו שהדגיש רש"י (דברים א, כב): "שנים עשר אנשים איש אחד לשבת – מגיד שלא היה שבת לוי עמהם". לכן לשבת לוי לא הוצרך לחזור על המצות שלהם משום שעדיין חיים ועומדים אלה שהזכירו מכבר, אבל בישראל אשר דור המדבר מת, הוצרך משה רבינו לחזור על המצות לדור החדש הנכנס לארץ. (רבי שלום מרדכי הכהן שבדון אב"ד ברענאן זי"ע)

שבת חזון וח"ב

ער איז א טאגן ערליכער יוד פריע אים, ואמר הבעש"ט לרבי וואלף: ווען דו זאלסט גייען אים דעריבער, ווערסטו שוין ישראל בנאות וואלט געווען געקומען דער מאל צדק, נאר די האס נישט גענוג מיניע דיבורים, ועל ידי זה חזר הגלות לאתנו. בעוה"ל. השי"ת ירחם עלינו בקרוב אמן.

בעקלאז אל הייז מוזמרים בכל שבתות השנה הזמר ברוך ה' יום, כיון שמזכירין שם מעניני החורבן והר' גליות, רק כשחל ת"ב בשבת ויזמרו זאת. והרה"ח ר' משה בטלן ז"ל סיפר, לי, שבשנת תש"י, בשבת ערב ת"ב נתעוררה שאלה אצל הרה"ח מהר"א מבעלזא זצוק"ל אם גם בשבת כוז נגהים מבעלזא לזמר ברוך ה' יום יום, כי כבר עברה תקופה ארוכה שלא חל שבת חזון בערב תשעה באב [הפעם הקודמת היה בשנת תרפ"ג], ושאל הרה"ק מבעלזא זצוק"ל את הנוכחים אם יש מי שזוכר מהו המנהג, וכשלא ידעו לענות נענה הרה"ק מבעלזא ואמר: "איך האב דאך געהאט זייערע וואס האבן געזאגט יעדער שבת", ועל כן הכריע לזמר ברוך ה' יום יום - מהרה"ח ר' בן ציון קיפניס ז"ל שמעתי, שפ"א שבת בשבת חזון אצל הרה"ק מהר"ד מבעלזא ואמר לו הרה"ק: "ר' בן ציון, איר זענט געקומען קיין בעלזא אויף שבת וואס מען זאגט ברוך ה' יום יום יום", וכאשר כ"ק אמו"ר [הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטייזון] זצוק"ל היה מבקר במעונו של הרה"ק מהר"א מבעלזא אצל הרה"ח ר' בן ציון ז"ל מתלוד אליו, והרה"ק הורה להביא כסא בעד ר' בן ציון קיובער, כך קרא לו הרה"ק. פעם כאשר כ"ק אמו"ר ביקר אצל הרה"ק מבעלזא בליל הרה"ח ר' בן ציון, פנה אליו הרה"ק ואמר: בן ציון, אתה זוכר שאמרתי לי פעם בשם אבי ז"ל אודות שבת שחל בו ת"ב, שטוב לבוא לשבת שאומרים בו ברוך ה' יום יום, חשבתי לפרש כוונת אבי ז"ל, "הגם ווער בין איך צו זאגן פשט אין טאטנס ווערטער, נאר אפשר קען מען זאגן פשט אין דעם טאטנס ווערטער, עס איז דא יידן וואס זאגן אז אמאל איז געווען צדיקים, און היינט איז שוין נישט דא קיין צדיקים", ורבינו זאגט: "ב"ה יום יום - אמאל איז געווען צדיקים און היינט איז אויך דא צדיקים"!

(כ"ק אמו"ר מראחמיסטייזון זצוק"ל, אמת טהורות)

סיפר הרה"ח ר' יוסף שמואל פוגל ז"ל מירושלים, מימי בחורותו בישיבה אצל הרה"ק השא"ר מנחם מוויזשניץ ז"ע: זוכר אני שביים ישיב אחד בקיץ, כאשר הסתובבתי עם אחי הב' וזנול הי"ד בגינה שלפני הישיבה וחזרונו בעל פה על דברי הפרי מגדים' דרכנו, נקראנו ע"י רבינו, שקרא לנו ממקומו בסככה שלו בצידי הגינה. כשהתקרבנו לפניו, ראינו שכתב תשובה לרב מסוים, היה זה גליון גדול מלא משני צדדיו, מכלי להביט בשם ספר כי לא היה מונח אז על שולחנו כלום. רבינו השיב לי על שאלתי אם מותר לתלות בשבת חזון פרוכת מיוחדת עבור 'תשעת הימים' שיקום על גבה פסוקי אבילות. מנן אם אשתכח יושלים וכדו, שהיה זה נחשב כאבילות בפרהסיא בשבת. ואכן השיב בארוכה לאסור. כנראה שבאמצע השבוע היה טרוד בשיעוריו ולא היה פנוי לכתיבת תשובות, כי אם בזמן כזה כעבר ש"ק. רבינו השא"ר מנחם' הראה לנו את התשובה כדי שנעניין בה ונאמר אם אכן דבריו מאומתים, כאילו ביקש מאתנו תלמידי הצעירים הסכמה על דבריו.

שיח שריף קודש

ותופל' ולבן והצרות ודי' זהב. פעם אחת שמעתי מאדמו"ר הרב הגאון הקדוש מאלכסנדר זצ"ל"ה בעל שם ישראל בעת שהיו מבקשים היונגלייט מאלכסנדר אשר רדים שם שגם להם יאמר חסידות, זאת היה שבוע אחד קודם שבועות בעת שלא היה העולם גדול כ"כ. ושמעתי שאמר להם שפעם אחת היה מעשה שנתעורר יחד לזיכרון כל הכהנים הקדושה וגם יונגלייט הרבה באכסניא אחת, ופתח הרה"ק ר' מרדכי זצ"ל מוסטאבניץ וטאטשעו' במוסר גדול אל כל העולם, והיה מתחיל את הפסוק "בערבה מול סוף בין פארן ותופל ולבן ותצרות" וכך אמר: שהם סוכרים שהם לזיכרון לבנים (ווייסע יופעצעס) המה בפנים של הקדושה, אבל באמת אינו כן אלא שהם עוד בחצר, והוא "לבן ותצרות" וד"ל. ואחז אותו מחזותיו הרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל ולא הניח אותו לאמור יותר, ואמר לו כך "מחזותי מה רוצה מהם, ודי' זהב" שדי הזהב והמעות אשר הם מוציאים עד שבאים לפה ללובלין... וכך אמר להם אדמו"ר הרב הגאון הקדוש מאלכסנדר זצ"ל, בשלמא כל העולם מוציאים מעות על זה לבוא לפה ללובלין הוא "די", אבל אתם בלא טרחות הדרך ובלא מעות הנסיעה הדרא קושיא של הרה"ק ר' מרדכי הנ"ל לדוכות, והבן.

ד' אלוך אבותיכם וגו' ויברך אתכם. שמעתי בשם הגה"צ רבי אהרן מרדכי ווטנער זצ"ל פירוש נפלא, שהיה תמיד קשה לו על דברי רש"י: ד' אלוך אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים, אמר ישראל, משה אתה נתון קצבה לברכותינו, אמר זו משלי אבל הוא יברך אתכם כאשר דיבר לכם. שלכאורה הוא מקושי הבנה וכי מה נתון משה רבינו הלא ברכתו אינו אלא שהשי"ת יתן להם, ושאל את הרה"ק רבי שאלא באוואצניא - הבאבא סאלי זצ"ל ע"י, וענה לו הבאבא סאלי בתשובה נפלאה: דברכת הקב"ה אם אתה ראוי ש'ך ואם לא לא, הרעוהי את מעשי וקפחתי את פונסתי: אבל ברכת צדיק תמיד קיימת, שאם לא זה פגיעה בצדיק, שאין זה לפי כבודם של צדיקים שברכתם לא יתא מתקבלת, וזה כוונת רש"י דמשה רבינו אמר: זו משלי, וזה יש תמיד בכל מצב שהוא, אבל הוא יברך אתכם כפי מרדכיבאבא. ודפח"ח.

(גליון הגי' תורה, מאכונבאק בעלזא, הרב ישראל חיים אושרי שליט"א)

שבת חזון, כל השבת כולה היא רעוא דרעיון, עת רצון.

שבת חזון הוא יותר גדול במעלה מכל שבתות השנה.

כתיב בתהלים (קכ) תפלה לעני כי יעטוף וכו', ובוזה"ק [באשתו ר' ר' ע'ע] שתפלת העני בעת צר לו מעטפת כל התפלות להעלותם ברצון, וכן תפילת ישראל בימי המצרים שמתפללים בלב נשבר מתקבלת הרצון יותר מכל השנה, כמו ששמעתי בשם הרב הקדוש רבי אורי' מסטרייליטש ז"ל שאמר שהתפלל בשבת חזון צריך לזכור בזה בכוונה כי הוא מעלה את כל התפילות של כל השנה.

כי ה' הוה על רוב פשעיה [מכאן], ובמד' כי ה' הוגה יכול על חנם ת"ל על רוב פשעיה, וכבר עמדו בזה המפרשים מאי ס"ד לומר על חנם וכי חשוד קב"ה דעביד דינא בלא דינא, והנראה דהנה בסמוך בפסוק י"ב נאמר אשר הוגה ביום חרון אפו, והרי אמרינן בגמ' מנחות (ט) דבעינן דרתחא ענשינן מן השמים אפילו על עבירת עשה, והיינו אפילו ברב שבזמן רגיל לא ה' מענישין אבל בעינן דריתחא הזמן גרמא לפקוד אפילו על עוון קל. וא"כ זהו הכוונה כאן כי ה' הוגה יכול על חנם - היינו אפילו על דברים שנראו כחנם שאין נענשים עליהם כ"כ ורק כאן נענשו מפני שהוגה ביום חרון אפו, לכן מפרש הקרא ת"ל על רוב פשעיה כי גם בלי עידן דריתחא ה' ראוים לזה.

על הרה"ק האמ"ר חיים מוויזניץ ז"ע מסופר, כי פעם ברה"ח אב התקיימה בביתו, במרפסת שער' חדרו הק', שמחת פדיון הבן של א' מאניש, ונמנעו מלשיר בגלל 'תשעת הימים'. יצא הרה"ק אל הקהל ושאל מדוע אין שרים, והעיר: 'יורא בצר להם בשמעו את רינתם' (תהלים קל, טו) - אף בימי בין המצרים צריך לשמוע את הרינה להשי"ת!"

מעשה פלא מסופר על הגה"צ רבי שמואל ענגל זצ"ל גאב"ד ראדאמישלא ובעל 'שו"ת מהר"ש', מגדולי פוסקי דורו, שכשהיה משיב תשובות הלכתיות לשואלים, ראו בעליל כיצד חכמת אלקים מפעיתו, ראו שהיתה לו סייעתא דשמיא שלא יחטיא בהוראתו. פעם שאלו הגד' שגמ' שפיצר זצ"ל אב"ד באגדאן, בענין אשה עגונה שהעידו בעבעה כי הוא מת, והוצרכו להחירה להינשא. הרב מראדאמישלא התמהמה מלהשיב, הרב מבאגדאן חזר והפציר בו שישב, אבל רבי שמואל דחהו והשתמט מלכתוב תשובתו, פעם אחרי פעם. לבסוף כתב ושלח אליו בירור - הלכה להיתר, הרב היה באמצע חודש תמוז, אך הוסיף תנאי שימתין עד אחרי תשעה-באב, מפני שמקובל מרבנותינו לא להוציא בית-דין מתחת ידם היתר עגונה בימי בין המצרים. כשהגיע המכתבו לרב מבאגדאן, השתומם למקרא התנאי המוזר, כ'תורה חדשה' נצטייר הדבר בעיניו, אולם לא הרהיב להמרות פיו והמתין. ויהי ממחרת יום תשעה באב, חזר בעל האשה לביתו, התברר כי אך שקר העידו בו שמת, וכמה גדולים דברי חכמים.

הרה"ק רבי וואלף קוצניס זצ"ל רצה לנסוע לארה"ק ונכנס אל רבו הבעל שם טוב הקדוש זצ"ל לקבל מאתו ברכת פרידת שלום, הבעש"ט הק' בירכו שישע לשלום וכו', עוד אמר לו הבעש"ט בזה"ל: ר' וואלף הזהירו בדבריהם, איר זאלט וויסן וואס ענינפירן, ולא יותר. הרה"ק ר' וואלף נסע לדרוכו ונכנס לתוך הספינה, בא' הימים הגיעה הספינה אל אחד מאי' הים ועמדה שם זמן מועט כנהוג, ורבי וואלף פסע בתוך האי בגודל דביקות והתבודדות ושהה כך זמן ארוך שלא שם לב שעבר הזמן המיועד להפלגה, ונשאר שם לבד באי. כאשר נתעורר מדביקותו ראה א"ע בצרה, שנשאר על פני השדה וספינת הים הלכה לה. והנה רואה מסילה בדרך לפניו והלך בדרך זו עד שראה בית אחד ונכנס לשם, וראה שישב שם זקן אחי יהודי, הזקן נתן לו שלום ואמר לו בזה הלשון: ר' וואלף, וואס זענט איר אזוי פאר זארגט, השיב לו רבי וואלף: למח לא דארא, הלא אנכי כאן בערה, הספינה שלי הלכה לה ואני שארתי בדר, השיב לו הזקן: ר' וואלף לא תדאגו מזה, ממתנת וועט איר דא שבת האלטיין, און נאך שבת וועלן אן קומען די שיפין, וועט איר פארזין מיט זיי, א מנין און א מקוה וועט איר דא האבין כרצונכם, וכן הוה, רבי וואלף שבת שם ואחר השבת באו הספינות למקום ההוא, הזקן הלך עם רבי וואלף ללוחות אל הספינה, רבי וואלף היה טרוד מאוד במחשבתו בגלל הנסיעה וכל ההלך ילך אשר היה עמו, ואז שאל הזקן בזה הלשון: ר' וואלף איך האב פארגעסן אייך צו פרעגין, וואס טוהן די יודין אין אייער לאנד, ווי גייט דאס זיי, ענהו רבי וואלף בהיותו טרוד מאוד בזה"ל: דער אייבישער פאר לאזט זיי נישט. ונכנס אל הספינה ונסוגה הספינה והתחילה ללכת לדרכה, נתיישב רבי וואלף בדעתו, מה עניני לזקן, כי נוסר בדברי רבו הבעל שם טוב הק' שיהיה מאוד מה לענות בתשובה שלו. ונתחזק מאוד בלבו למח לא הציע בפני הזקן את דחקם וצערם של היהודים במדינתו, וראה אשר לחזור שוב לאי אין ביכלתו, ונתיישב בדעתו במקום לנסוע לארה"ק לשוכן הבעש"ט הק' במעוזיבו. כאשר בא רבי וואלף למעוזיבו אמר לו הבעש"ט הק': זה הזקן הוא אברהם אבינו, בכל יום עומד אברהם אבינו לפני השי"ת ושואל אותו: רבונו של עולם ווי זענין מיניע קינדער, והקב"ה משיב לו: איך פאר לאז זיי נישט. והא ראיא, רבי וואלף פארט קיין איין ישראל.

רבינו יצחק לוריא האר"י הקדוש זיע"א - ה'אב

נא בביתו והסידו דאגה מלכבבם. מהרו והכינו עצמכם לקבל את שבת המלכה, כי השעה דוחקת, ואל תעצבו, כי שבת היום מלעוק, אך בצאתה התיצבו וראו את ישועת ה'". עשו השליחים כדבריו ושבתו אצלם, ויותר ממה ששמעו חינכו על גורל קדושתו ראו עיניהם בחוש. לשבת מרוממת ומופלאה כזו לא זכו בכל ימי חייהם. במוצאי השבת, אחרי שהוביל על הכוס, פנה יאר"ה הק' אל אורחיו והזמין לבוא עמו, ועל תלמידיו צוה, כי יאזרו חבליהם חזקים ויצטוו גם הם אליו. הלך האר"י הק' בראש, והאנשים אחריו. סביב היה חושך ואפל, ורק הכוכבים ממעל מאירים קמעה את שחור הרקיע. איש מהם לא ראה דבר סביבו ולא ידע אלא יפנה, כאשר הולך רבם שמה הלכו, בלי לשאול ובלו להשמיע דבר, ככה באו שעה ארוכה, עד שפגע עצר האר"י הק', וכל החבורה עצרה אחריו. הוא הצביע לעומת הקרקע שלפניו, וכשאמרו את עיניהם ראו כולם בור פעור באדמה כנראה עמוק מאד, שכן לא יכלו להבין בתחתיות. "התירו את החבליים ושלשלו אותם לתוך הבור!" הורה להם הרב. מהרו וחזרו וקשרו ועשו כדבריו, וכאשר נותרו בידיהם רק הקצוות צוה האר"י הק' כי יקלו את העבותות כהדורה. החלו האנשים לחשוך, ומיד נכחו כי עשה עליהם המלכה, מה הסתם נתפס בחבליים דבר מה כבד מאד. משכו וסבבו, כתבו ומשכו בכל כוחם, ורבים שפגע עליהם לירדם. נוספי ידעו וסמוקים העלו במאמץ אחרון את החבל עד קצהו, והנה לגד עיניהם נתגלתה מיטת אפריון מפוארת, שגדורה בקשתים מלכות יקרים, ובתחתן נשן שניה ממוקא איש, שטנדרו וכל מראהו העידו עליו כי נגיד הוא. נשן הרב אל המיטה ועורר בטלטלה עזה את הישן. הלה הקיץ באחת, והביט בעינים מבהולות בסובב אותו. טרם התאושש, והאר"י הק' דבר אחריו בקול תקיף: "העורר עומד במימין, ודברתך לגרש את יהודי ארצך!?" "נכון הדבר!" אשר האיש המסתור אשר עתה הכירו בו השליחים את מלכם עד המלללים. "טוב ויפה! אם כן" אמר האר"י הק' נחרצות, והגיש לו דלי חסר תחתית "שומה עליך לשאוב בדלי הזה את מי הבור עד תומם בטרם יעלה עמוד השחר!" הבטי המושל בכלי והתחלץ. אך אולי אוכל לעשות כן? זעק באזני הרב הקדוש, והוא גם אם אחיה אלף שנים לא אוכל לשאוב בדלי כזה אפילו טרפה אחת של מים!" אולם האר"י הק' ירד ונשן: "שאבו ואם לאו טרפה תהיה אחרת!" התחנן השליח לעמוד בו. "איככה תרעה שארם עליך?" יסרו האר"י הק' "ואהה בעצמך גורר על יהודי ארצך גזירות, שאין הם יכולים לעמוד בהן! אם תבטל מוחו מגזירות עליהם מוטב, ואלוהי יתברך יאמר להם הרעים עליו בקולו. חיל ורעדה אחזו במושל הבנון, ובשניים קשות זו לזו הבטיח למלא את דרישת הרב. הוציא אפוא האר"י הק' כתב מוכן מחיקו וקרא את תכנו בקול: "אני, מלך פלוני, מאשר באתם אל החתום בחתימת יד, כי בקבלתו את הסכום, שהטלתי על יהודי ארצי להכניס לאוצרותי, ובה טבלה כל גזירה וגזירה עליהם". מתוך פיק בריכם חתם השליש על הכתוב והחזירו ליד הרב. גלג האר"י הק' את האגרת ומסרה ביד השליחים, הנציבים שם המורים ומשטאים, ואת השליש על מטתו צוה ויורידוהו בחזרה אל הבור. הבקר אור. בחדר השניה שבארמון התעורר המושל משנת הלילה, ראשו בור עליו וכל אבריו כואבים. "מה החלום המוזר את חלמתי?" הטיד הרורו קל את מוחו "אילו דמיונות שאז זרים ומחזרים נגלו לעיני? זאת, כי טרד אני יתר על המידה בעניי הממלכה ועל כן נשאוני לחלומות אלא ארץ התורה והאנוני הבליים". מועד שלוש החודשים קרב הולך, וראש המדינה רודף בצעזי חזק את כפות ידיו בהנאה למחשבה, כי עתיד ליפול לידיו סכום עתק ברבע אחד... ואם לאו הרי יאצלו כל היהודים לעצוב את הארץ, וכל רכושם ונכסם יחרם לטובת אוצרותיו... התמוגג איש שממחה אצלו רצון ונאמרה: "ביום המאור צהיה חזק את כוחך בקוצר רוח לבואם של נציגי העדה היהודית ושק המצמצמים הגדול בידיהם. המתין וחיכה לשואו. רוגז וזעם שלח אל ראשי הקהילה הדועה, כי אם עד שיעשה השמל לא יופיעו בפניו עד הכסף אשר יגרש את כל היהודים, ורכושם יתפס על ידי הממשלה. הלכו השליחים, אשר חזרו מצפת, והתיצבו בפני השלחן. קדו לפניו בהכנה ואמרו: "אדונינו, ירום הורו ושלומו היקר, הנה מעידה חתימת יד, כי שלם שלילמנו לאוצר המלכות אתה, לא אשר הועדה עלינו, והגזירה טבלה" ודברם הגיעו לו את שטר הקבלה הכתוב והחתום על יד מאותו הלילה... הבטי המושל בבורות ובאנשים בעינים קמות, שוב חזר ונגל בדמיונו החזיון המבהיל אשר ראה בלילה ההוא, ועתה גם הבין כי לא חלם שוא היה זה. פחד עמום מילא את ליבו: מי יודע, מה עוד

ורעו של האר"י במצרים לשמוע את שעורו, להקשות עליו ולהפריך ולסתור את דבריו מכל וכל. ואלך רבי בצלאל כמצות רבו אל שעורו של האר"י, בהגיעו אל בית המדרש נוכח לראות להפתעתו, כי בין התלמידים המאזינים לדרשה יושב הרדב"ז בכבודו ובעצמו, וכלו קשב! עשה השליח אף הוא אזנו כאפרכסת והקשיב בתשומת לב לתורת חיים הנובעת מפי האר"י, ומרגע לרגע גברה התפעלות והשתוממות על עומק השגותיו של הדובר. נדהם ומעלה הערכה שבן הרדב"ז, והנה לפליאתו לא היה קץ: "ובכן" – שאל רבי דוד – "המלאת את שליחותך כהלכה? הסתרת את בנינו של רבי יצחק, כפי אשר נדברנו?" "הכיצד זה?" פלט רבי בצלאל בתמנון – "יכליתו להפריך את דבריו, והואו במה עני דאיתך, רבי יומי, וישב קשוב ומרתק לכל היוצא מפי, ואף אני עצמי לא אכחד הלך לבי שבי אחר דברי אלפים חיים שנאמרו שם, ונפלאים ועמקים לאין שיעור!" עתה הבין הרדב"ז, כי אליהו הנביא, זכור לטוב, התלבש כצלמו וברמותו שלו לכבודו של האר"י, ומי אז לא הוסיף עוד להתנגד לשעוריו. והוסיף שהגה"א ה' מסיים בג"פ "אשרי" אשרי האר"י! שאליו הנביא ז"ל בא לדרשתו, אשרי הרדב"ז! שהתלבש אליהו ז"ל בדמותו, אשרי תלמידיו של הרדב"ז! שזכה לראות את אורו הנביא ז"ל."

איתא בשער המצוות לר"ח ויוטאל ז"ע (פ' עקב) "פעם אחת אייר לי ביום שבת כאב גדול בעיניי, ונמשך זה קרוב ל' חדשים, ולא היה בתוכם שום חולו זולתי כאב העינים. ושאלתי למורי ז"ל מה היה סיבת כאב ההוא, ואמר לי ב' סבות: האחת היא, לפי שאני פוסע פסעה גסה במהלכי בימי החול, ונודע כי פסיעה גסה נוטלת אחד מת"ק ממאור עיניו של אדם (ע"י שבת קיי: תענית :) ואינה חוזרת אלא בקידוש ליל שבת. ולפי שבאותו ליל שבת לא נתכונתי באותו הקידוש, לכן לא לי האבא הזה, סבה ב' היא, לפי שאני הייתי מתפלל תמיד בבית מדרשי, והייתי יושב לימיני לעולם, והייתי מסתכל ומביט בו ללמוד דרכי הנהגותיו בכל הפרטים, וידע היה מתכוין בתוך תפלתו כוונות גדולות ונוראות אשר לי דים הוא עולין שורה עליו, ולא הייתי כדאי אז להסתכל בו, ואמר לי: השתדל שלא תסתכל בפני בשעה שאני מתכוין ביהוד קריאת שמע, ובשעה שאני כורע ב'מדים', ובשעה שאני עונה קדושה ואומר קדוש קדוש קדוש ה' צבקות, כל אלו ה' מקומות של בהם נכנסו ויז"ו יסר מכם כאב העינים. ונמנעתי ביום המחרת מלהסתכל בו בשלשה זמנים אלו, ותיכף נתרפאת".

קדילה אחת, מרוחקת מעיניו של האר"י הק' נתונה היתה תחת מרווח של שלש רב על ואכזר, אשר התנכל ליהודי ארצו בכל עת מצאו. ויהי היום, והמושל שלח כרוז בכל רחבי ממלכתו להודיע כי על כל היהודים לשלשל לידו סכום כסף גדול מאד עד סוף שלשה חדשים, ואם לאו יגרשוהו מן הארץ בערם ובחוסר כל. הגזירה החדשה הממהל כל את בני הקהילה: "מה נעשה?" שאלו זה את זה בפחד, "הלא גם אם נמכר את כל אשר לנו, לא נצליח לאסוף את הכסף הנדרש! ואילו המלך כבד לבו, ואין הוא מסכים וותר ולו על פורטא אחת מן התשלומים שתבע. אנו, מאין יבוא עזרתנו? כדרכם של מאמינים בני המאמינים התנכסו כולם, אנשים, נשים וטף, לבתי הכנסת, אמרו סליחות, הריעו בשופרות והרבו בתפלה ובתחנונים, אולי יראה ה' בעני עמו הנתון למרמס, ויצילם מגזירה נוראה זו. בד בבד, שגרה הקהילה רצים אל כל תפוצות ישראל לעורר את לבם של גדולי ישראל שבכל אתר ואתר, כי יבקשו עליהם רחמים אולי יחוס הבורא עליהם בזכות צדיקי הדור. יומם ולילה שמו השליחים את דרכם, בלי לפוש ובלו לנוח לרגע, כי ידעו את גודל הסכנה המרחפת על ראשם ועל ראש אחיהם. ביום ששי לפנות ערב מוקד לניכסת השבת, הגיעו האנשים מאובקים, עייפים ויגעיל לעיר צפת, קדם שפנו לחפש לעצמם אכסניה לשבת הממשמת ובהא, לפני שמצאו מקום להניח את צרורותיהם, מהרו אל בית האר"י הקדוש למלא את שליחותם ולספר לו על דבר הצרה האיומה בה נתונים הם ומשפחותיהם וכל בני הקהילה. באותה העת הגיע כבר שמעו של רבי יצחק לוריא למרחקים, והכל ידעו כי בור הוא הקדוש הנהו ופועל ישועות. כאשר הגיעו אל ביתו מצאוהו לבוש שידאין, עוטה את גלימת השבת המיוחדת אשר לו, וכלו כמלאה ה', אומר כבוד והדר. גם תלמידיו כבר התקבצו אליו, נכונים לצאת אל השדות לקבל פני שבת מלכות, מנהגם מימים ימימה. הכרת פניהם של הזרים עתה בהם, כי ידבר דףוהו גורלי הבהילה הנה בשעה כזו. נפנה אפוא האר"י אליהם לשמוע מן בפייהם, והם בדמעות בעיניהם ובאפס נשימה גוללו בפניו את ספורם. "אל תיראו!" נחם אותם רבי יצחק, "ישועת ה' כהרף עין. שבו ושבתו

הרה"ק ר' מאטיל סלאנים זצ"ל סיפר שביום האר"י ז"ע פחדו אנשים להראות מצפם, כי האר"י הק' היה אומר לכל אחד ואחד העביות שלו, והיו שמים את הכובע על הצחם כדי לכסותו, ואורבנים שנה לקח התסלקות האר"י ז"ל מהם אנשים עדיין הולכים ככובע על מצחם מחמת פחד מהאר"י הק'.

רבי חיים ויטאל בספרו פרי עץ חיים (שער קריאת שמע דף עה, פ"ב) מביא שרבו האר"י הקדוש ישן בשבת זמן מן, ומצאו מרחף בשפתים בתוך הלח השניה, לאחר כן אמר לרבי אברהם הלוי "חייך שעסקתי עכשיו בישיבה של מעלה בפרשת בלק ובלעם בדברים נפלאים... אם הייתי דורש שמונים שנים רצופים יומם ולילה, מה ששמעתי עתה, אני יכול להשלים..."

ופעם סיפר האר"י הק' לתלמידיו שה' כעת בן עדן ובקשהו תלמידיו לספר להם מה שראה השיב להם האר"י הק' שעבור כל דבר שראה שם צריך שבעים שנה למסור להם.

בעלותו לצפת להשליש לשמוע תורה מפי הגה"ק רבי משה קורדוביזי ז"ע, האר"י הקדוש למעלה בור הוא. הוא שמע על גדולתו של הגה"ק רבי משה קורדוביזי ז"ע תורת הסוד ועל פיושו הגדול והמקיף בשם "אור יקר" על ספר הזוהר אמנם התקרב האר"י הק' עם הרמ"ק והתחיל ללמוד עמו תורת האמת אולי הרמ"ק נפטר שם מה אחרי בואו של האר"י, ואחרי השתלקותו התחיל האר"י הק' לדרוש בענייני קבלה בבית הכנסת של האשכנזים בצפת.

מסופר: הדבר היה ביום ב' כ"ג בתמוז. בין יהודי צפת נפוצה השמועה כי החסיד הטהור והקדוש חולה אנוש ושובע על ערש דוד. הלה הכירו לשפך שיה לפני ופא כל בשר, כי ישלח ופואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל לרבי משה בן רבי יעקב. גדולי הקהילה הקדושה ותלמידיו המובהקים חשו אל ביתו, וכל נשבר מלמלו תחיתה ובקשה אל החותן חיים לכל ח' כי יאריך את ימיו ושנותיו של רבם בן ארבעים ושמונה השנים, למען יזכו להוסיף ולשמוע לקח מפי עור שנים רבות. ואולם הרמ"ק שכב במטתו חזרו דומם, ולא גילה אותות חיים. לפתע פקח את עיניו ורמז באצבעו לקהל תלמידיו, כי בדצנו לומר להם דבר מה. הם השלך בחדר, והכל הטו אזנם לשמוע. אף כי ליבם לפיהם לא גילה, ידעו כי רבם מתכוון להשמיע עתה בפניהם את צוואתו הלה, ידעו בקול דומם, כי גרול אחותי חיים. לפתע פקח את עיניו ורמז לתלמידיו "אמר, 'היום הריני נפרד מעליכם אל בית עולמי, מן השמים מסור לי, כי עתה איש אחד מחכמי צפת לקום ולהאיר את עיניכם בתורת הקבלה. אמנם דרכו ושיטתו בחכמת האותות שונות מדרכם של גדולי אבותינו; על כל פנים אלא הוא חותק על דעו, עליו תלמידיו' המשיך החולה את דבריו, וקולו נחלש והולך "כי אשעף היליתי למדכם את החן", עדיין היו תלמידים צעירות השאפו, דרכם עוברים סודות התורה מן השמים אל האנשים הראויים לכן; קולו הדורות עד הנה לא היה כבוחם להשיג השגות רבות אלא במאמץ רב מאד. ברם, אחרי מותי יפתחו צעירות השפע, ויהי ביכולת הצדיקים לרדת לעמקם של סודות רבים. השאפו, אשר עול ומזות, וזה לכן, ודברי התורה שיגלה לכם בחוכמת הקבלה עמוקים אלו וגדולים מאלו ששמעתם מן הו' והזרים איפוא מלאהשו בו, כי מזלזל הוא בדבריו או חולק עליהם, והשמו מחולק עליהם". בדברים אלה כתב הגה"ק רבי חיים מוולוז'ין, כאשר רב הגה"א מוילנא (אורות חיים) הרמ"ק עצמו העיד על כך, בשם שלושה חודשים אחי פטירתו נגלה בלחם הלילה לרבי חיים ויטאל, הוא אמר לו שקבלת האר"י ל' אמיתית ופנימית יותר, ושם בעולם האמת יושב הוא, הרמ"ק, ולמד את תורת הטהרה בדרך הקבלה של האר"י ל'.

סיפר היריד"י מסולצק בשם הגה"ק הגה"א ז"ע והרדב"ז רבי הישיש של האר"י הק' שהשיב כי אין יבי יצחק תלמידיו ראו למלא את מקום הרמ"ק לעסוק בחן", הוא שלח לקראו אליו, ובבואו אמר לו: "בבשעה ממך, תלמידי חביבי, אל תהא דורש תשובה, וכל פני תלמידים, לפי שאין דעתך כשהר לך עדין" שמע האר"י את דבריו רבו בהכונה, ואולם השתמש ולא הבטיח דבר ברור. ברם, גם לאחר מכן לא חדלו התלמידים לבקש, כי יורה להם את דרך האמת בלמוד, והוא לא יכל עצמו פטור מן החובה לחלוק להם מאוצרות ידיעותיו. שמו שמר בלבו את דברי אליהו הנביא זכור לטוב, אשר אמר אליו במצרים, כי ימיו קצרים, וכי בפצת התגלה תורתו בדברים ותמסר לדורות הבאים. הזמן קצר אפוא והמלאכה מרובה מאד. אין הוא יכל להננות לפנית רבו הרדב"ז ולהננות מהרבצת תורתו, מה עוד שבקשה זו בטעות יסודה. כראות רבי דוד בן זמרא שרבי יצחק לוריא מתעלם מדידתו המפורשת, ההלכה להוכיח לו בעליל, כי אמנם אין דרגתו מגעת עדיין לשמש רב תלמידים בעלי שיעור קומה רב שכזה. עמד אפוא ושלח את רבי בצלאל אשכנזי, החכם והמקובל הגדול, שהיה אף הוא רבו

עלול לקרות לו מידי מנהיגם הקדוש של היהודים, אם יכול הוא להביאו אליה במיטתו באישון לילה בלב הולם ובשפתים רועדות איש המלך, כי אמנם קיבל את הסכום הנדרש, ואכן חתמת ידו היא זו, למן אותו היום ביטל את גזירותיו וזהר מאוד שלא לפעול

ביהודים לרעה, ולא זו בלבד: הוא הוציא כרוז בכל רחבי ממלכתו, כי קהל ישראל הופך להיות בן חסותו של המושל, ועונש כבד יושת על כל הנוגע בהם ולו באצבע קטנה. מספרים, כי לאחר שברר השליט את זהותו של הקדוש המופלא, היה מבקש תמיד

הילולא דצדיקא

רבי אברהם צבי מרגליות אב"ד גלוסק ב"ר מרדכי זאב מקאלביעל. (קרבן אורה)
רבי יצחק חיים הכהן ראפפורט אב"ד אוטטרובה ב"ר שבתאי אב"ד דאמבראוו. [גיס האבני נהר והוכנס מעיקר]
רבי שלום הכהן אלעס מסטרא-סאמבור ב"ר אורי. (שפתי שלום, דברי שלום)
רבי יוסף פרנקלי הי"ד ראב"ד שנענישו ב"ר אברהם מוועליפאל. (שפתי שלום)
רבי יוסף פאנעס מדעעש ב"ר יחזקאל. (שפתי שלום)
רבי יעקב ישראל טווערסקי מהארנסטויט אב"ד מילואקי ב"ר בן ציון יהודה לייב.

תרע"ג
תרע"ד
תרע"ה
תרע"ו
תרע"ז
תרע"ח
תרע"ט

רבי הלל פאריטשער ב"ר מאיר הלוי מבראיהן. (פלה הירמון) [תלמיד הבת עין, ר"מ מטשוראביל, רד"ב מליבאוויטש, והצמח צדק]
רבי יצחק בלאו מפרטבורג ב"ר שלמה.
רבי צבי אריה אברהם לנא מאלק ב"ר שמעון שלמה.
רבי אהרן פרובל הי"ד ב"ר ישראל מטרולין. [חתן רבי נתן דוד מפרוצובא]
רבי אברהם משה אב"ד אב"ד גורא הומאר ב"ר מנחם מענדל. [חתן רבי אליעזר ניסן הורביץ ב"ר נפתלי חיים מדריקוב]
רבי יוסף מרדכי ב"ר יהושע ווייס. [חתן ר"ב בעלזא הגר"ש בראנדער, ר"מ בשיבת תשובה] [אבן יהושע] תש"א

רבי אריה לייב קצנבוין אב"ד בריסק.
רבי משה בער מטטאל ב"ר אהרן שותק מוועליחוב. [חתן רבי שמעון קארלינער]
רבי אפרים זלמן מרגליות ממאניש. [חתן הלמה מטרסק]
רבי יחיאל הכהן לנדא ממועלינץ ב"ר חנוך העניך מאלכסנדר.
רבי ישיע' וולטמפריד מוואלא - קאלוש ב"ר אברהם משה מראספאד.
רבי חיים יהודה שלענינער מו"ש בודאפעסט ב"ר יצחק דוב. [לקוטי פארהא, ישועה ונחמה]
רבי שלמה אייזיקזאן אב"ד ראמאן ב"ר יצחק. [חתן רבי מאיר מקרעטשניץ]
רבי ישכר בעריש אייכנשטיין מוידטשויב פ"ת ב"ר יהושע. [ישועת ישכר, שמחת ישכר]

רבי נתן טעס שפירא ב"ר שלמה. [מגלה עמוקות]
רבי מרדכי בנעט מניקלשבורג ב"ר אברהם. [מגן אבות]
רבי יוסף קעניס מחעלס ב"ר מרדכי. [תלמיד החזוה ורבי משה לייב מסאסוב]
רבי יהודה לייב פסח מליפסק ב"ר אברהם. [תלמיד החזוה, האור לשלמים]
רבי ישראל שמואל ניהוה מטאמשוב ב"ר אריה לייבוש.
רבי יעקב יוסף מאנדל ב"ר משה מאורישטש.
רבי יוסף גרינבאום מפאפא ב"ר יעקב יחזקיה. [יוחי יוסף]

רבי שלמה ב"ר יהודה בן הרא"ש טולידה.
רבי יצחק מוועניגוב - מעורישט. [תלמיד החזוה ורבי שמואל מקארוב]
רבי בני פריש מליסקא ב"ר אהרן. [אך פריש מליסקא, תלמיד החזוה, האור לשלמים]
מרפרישאל, ר"מ מרוזין, ור"ש מברעזא]
רבי יצחק פרידמאן מבראש פאשקין ב"ר שלום יוסף.
זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ערש'ק' ז' אב
רבי שמחה ב"ר ראפפורט אב"ד דובנא, הוראדנא, ולובלין, בן רבי נחמן ליפשי' אב"ד קרעמניץ, פחאט, ובעלזא.
רבי ישכר דוב ב"ר לייבוש מולאטשוב.
רבי אברהם פרייטשטאט אב"ד קאמארנא.
רבי משה גרינוואלד ב"ר עזרם מחוסט. [ערוחת הבשם]
רבי פנחס ראבינאוויטש מסאקאליבאק הי"ד ב"ר גדליה אהרן.
רבי יעקב טובי מייאבלאנא ב"ר משה יוסף. [מגזע קאזמיר, ותלמיד המגיד מטרסק]
רבי שמחה בונם ב"ר שמואל עהרנפלד. אב"ד מטרסדורף.
רבי אלעזר ראזנפעלד מאושפיצ'ה הי"ד ב"ר יהושע מקאמניקא. [חתן הרבני חיים מצאנז]
רבי שלום נח ברובסקי מסלונים ב"ר משה אברהם. [נתיבות שלום]
רבי דוב [בעל] מאיר קרויז ב"ר צבי. [דבר המלך] [ר' סקיוורא, ופרסבורג]
רבי משה אליקים ביעה הלברשטאם אב"ד באבוב אנטווערפן ב"ר ברוך אברהם. [מנחת משה] תשפ"ב

רבי מרדכי גרינוואלד אב"ד בריסק [רבו של אבן העזר]
רבי זלמן אב"ד לאטשנא.
רבי מיכאל גליקליך מטאנאש ב"ר יעקב. [תלמיד הר"ש מניקלשבורג, ר"א מקאליב ור"צ מראפשיץ] תרס"א
רבי שמואל שמעלקא טויבש אב"ד יאס [מלפנים אב"ד אברטין, ושינאווא] ב"ר אהרן משה. [חיי עולם על שיע' א"ח א"ח אב"ל משה, מלחמות ה' על הגש"פ, מצות חליצ' [חותן של הר"ק רבי מרדכי מנדבורג]
רבי שמחה יוסף זיסל ב"ר ישראל בורדא. [הסגן מקלם]
רבי שמואל שמעלקא רובין מסערט ב"ר יצחק מבראד.
רבי מנחם בראדי אב"ד קאליב ב"ר אברהם אב"ד ברענא.
רבי חנוך העניך דוב מקידיטוב ב"ר שמואל זלמן יוסף מטופורוב.

יום א' תשעה באב
רבי יוחנן מירוש הגדול אב"ד פאריז ואח"כ באיטליא ב"ר מתתיהו.
רבי יעקב יצחק הלוי הורוויץ [החזוה מלובלין] ב"ר אברהם אליעזר אב"ד יזעופע. [זכרון זאת, זכרון, תורת החזוה מלובלין]
רבי יצחק זעקל שפיטץ אב"ד באניהאד. [ברכת יצחק]
רבי משה דוד לידא מווייליטץ. [מגדל דוד עה"ת] [תלמיד הר"א מליזענסק, החזוה, היהודי הק', ור"מ מנעשכין]
רבי דוד הורוויץ ממאליניצא - ווארשא ב"ר דוד. [תלמיד החזוה, האוהב ישראל, המגיד מקאזניץ וכו']
משה אליקים בריגע, ונכדו השרף ממאליניצא]
רבי אהרן יוסף זלמן יוסף ליפא הלברשטאם אב"ד טשאקאווא ב"ר משה בעל דברי משה וחבר הבד"ץ דעיה"ק.

יום ב' אב
יששכר בן יעקב אביו.
דוד יוסף הנשיא ב"ר שמואל.
רבי גבריאל הורוויץ ממאליניצא - ווארשא ב"ר דוד. [תלמיד החזוה, האוהב ישראל, המגיד מקאזניץ וכו']
משה אליקים בריגע, ונכדו השרף ממאליניצא]
רבי אהרן יוסף זלמן יוסף ליפא הלברשטאם אב"ד טשאקאווא ב"ר משה בעל דברי משה וחבר הבד"ץ דעיה"ק.
רבי אהרן יוסף שמואל סג"ל אב"ד טרעניטשין ב"ר יחזקאל. [תלמיד החת"ס ור"א מסאטנאב]

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

נשגור בזה מעומק הלב לתלמידי וידידי הישיבה הע"י שהשמחה במעונם

הרב ישראל לדברגר - בני ברק
הרב שלום דוב בערגער - לונדון
הרב יצחק יחיאל פאנעט קש"ת אדמו"ר מדעעש, בני ברק
הרב מתתיהו דייטש - אב"ד שכונת רמת שלמה, ירושלים
הרב נתנאל טויסיג - בני ברק
הרב יהושע לייברמן - ראש כולל היכל המשפט, ור"ש שומרי החומות, ב"ב
הרב יאיר אדלר - אשדוד
הרב משה יהושע לדברגר - בני ברק
הרב חיים בערגער - מאנסי
הרב ישכר בעריש הכהן בראנדער - לונדון
הרב שמעון ישראל הכהן בראנדער - מאנאסטער
הרב שבח גרינפלד - י"י ישועות משה ויזניץ, ב"ב
הרב יעקב ישראל דייטש - ירושלים
הרב יצחק מנחם לנציטק - בני ברק
הרב מנחם מענדל גוטמאן - מאנסי
הרב הלל מרדכי אליעזר הלברשטאם - אלעד
הרב שמואל יוסף ברקע - לונדון
הרב מרדכי טווערסקי - בני ברק
הרב אהרן יוסף לדברגר - בני ברק
הרב יחיאאל האס - אנטווערפן - לונדון
הבה"ח כמר יצחק שלמה גומבו - בני ברק
הבה"ח כמר יעקב צבי אופמן - בית שמש
הבה"ח כמר שלמה דייטש - ביתר עילית

כוס תנחומין
נשגור בזה לעמך תלמידי ישיבה"ק
הרב הגאון מעוז ומגדל פה מפיק מרגליות
רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א
רב חסידי בעלזא בתל אביב ובבית שמש
על השבר הגדול בפטירת אחיו הרב הגאון
רבי שלום ישראל זצ"ל
ראש ישיבת 'חורב ואמונה' דק"ק בעלזא
בן הג"ר אלטר אליעזר יעקב זצ"ל
שנלב"ב ב' לחודש אב תשפ"ה
המקום ינחם אותו ואת כל המשפחה הרוממה בתוך
דאר אבלי ציון וירושלים ולא יוסיפו לדאב עליו עוד,
ומעתה ששון ושמחה ישמע במעונם כל הימים אכ"ר.

לעילוי נשמת
ידידנו המנוח, אשר פעל למען הצלת רבני הגדול שר התורה מעמק
הבכא, נשיא ועד הישיבה בארה"ב רבות בשנים, ובמסירות ואמנה
היה נושא בעול קיומה באהבה למעלה מיובל שנים
מוה"ר פנחס אליהו פארטגאנא ז"ל
בן מוה"ר יהודה מאיר ז"ל
נלב"ב י"ב אב תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת המנוח שעבד במטבח של ישיבה"ק רבות בשנים
ר' יעקב גרשון רוקח ז"ל ב"ר משה ע"ה
נלב"ב י"ב אב ת.נ.צ.ב.ה.
היות והמנוח לא השאיר אחריה זש"ק וא"ל נלמדו ולעשות נפ"ח לע"ג

לעילוי נשמת הר"ח
רבי שמואל שרגא הכהן
ב"ר יהודה מאיר קרימלובסקי ז"ל
נלב"ב י"ב אב תשפ"ה.
הונצח ע"י בנו תלמידי ישיבה"ק הר"ח
ר' מרדכי קרימלובסקי שליט"א

לעילוי נשמת הגאון החסיד
רבי יוסף מרדכי ווייס זצ"ל
בן רבי יהושע זצ"ל
ר"מ בישיבה"ק ובעמק"ס אבן יהושע
נלב"ב י"א אב ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י בנו תלמידי ישיבה"ק
הרה"ג ר' מאיר ווייס שליט"א

לעילוי נשמת
הרב החסיד ר' שלמה שבתאי
ב"ר שמעיה גרינשטיין ז"ל
תלמי מרן נאב"ד טשינצין זצוק"ל
ומזקני חסידי באבוב
נלב"ב י"א אב תשע"א ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת צילה צירל ע"ה
ב"ר שמואל יוסף ז"ל
נלב"ב י"ז מנחם אב
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י בנה ידידנו הר"ח
ר' שמואל יוסף לוי שליט"א

לעילוי נשמת
הרה"ח המפורא
רבי יעקב מאיר ליפשיץ
בן רבי יחזקאל זצ"ל
נלב"ב י"ב אב תשע"א ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י בנו
הרה"ג ר' אהרן דוד שליט"א